

Relationer (afsnit 9.1)

Bestriver en sammenhæng mellem elementer i en eller flere mængder. Bruges f.eks. i database.

Eks:

(studie-nr, navn, adresse, uddannelse) kvartær rel.

(studie-nr, kursus) binær relation

$<, =, |$, „er barn af“ binære relationer

Def. 1: Lad A og B være mængder.

En binær relation fra A til B er en delmængde af $A \times B$.

Eks. angiver:

A : mængde af studie-nr., B : mængde af kurser
eller

$$A = B = \mathbb{Z}$$

eller...

1 dag:

- Eks
- Rep. (afsnit 9.3)
  - Mængde-bygger-notation, opsamling
  - Matricer
  - Grafer
- Egenskaber
  - Refleksiv, symmetrisk, anti-symmetrisk, transitiv
- Lukninger (afsnit 9.4)

Eks: Relation fra $\mathbb{Z}^+$ til $\mathbb{R}^+$

$$R_{inv} = \left\{ (a, b) \in \mathbb{Z}^+ \times \mathbb{R}^+ \mid b = \frac{1}{a} \right\}$$
$$= \left\{ (1, 1), (2, \frac{1}{2}), (3, \frac{1}{3}), \dots \right\}$$

NB: $(2, \frac{1}{2}) \in R_{inv}$, men
 $(\frac{1}{2}, 2) \notin R_{inv}$

$(a, b) \in R$ skrives også

$a R b$ og læses

"a er relateret til b gennem R"

← rækkefølgen har betydning
(medmindre R er symmetrisk)

$(a, b) \notin R$ skrives også

$a \not R b$

Eks: $5 R_{inv} \frac{1}{5}$, men $6 \not R_{inv} \frac{1}{5}$ og $\frac{1}{5} \not R_{inv} 5$

Eks: $R_< = \{ (a,b) \in \mathbb{Z}^+ \times \mathbb{Z}^+ \mid a < b \}$
 $= \{ (1,2), (1,3), (2,3), (1,4), \dots \}$

Relationer er en generalisering af funktioner (hvorfor?)

Eks: $R_{abs} = \{ (a,b) \in \mathbb{Z} \times \mathbb{Z} \mid |a| = |b| \}$
 $= \{ (a,b) \in \mathbb{Z} \times \mathbb{Z} \mid a = b \vee a = -b \}$
 $= \{ (0,0), (1,1), (-1,-1), (1,-1), (-1,1), (2,2), \dots \}$

Def. 2: Lad A være en mængde
 En relation på A er en relation fra A til A ,
 d.v.s. en delmængde af $A \times A$.

(Fra nu af kun denne slags relationer)

Eks: $R_<$ er en relation på $\mathbb{Z}^+$.
 R_{abs} er en relation på $\mathbb{Z}$.

Repræsentation af relationer (afsnit 9.3)

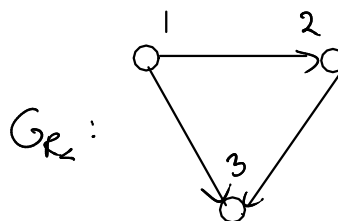
Man kan repr. rel. v.h.a.

- Opremsning
- Mængde-byggeset notation
- Matrix (Hvis A, B endelige)
- Orienterede grafer (Hvis $A=B$ og A endelig)
(digraphs)

Eks: $A = \{1, 2, 3\}$

$$R_< = \{(a,b) \in A \times A \mid a < b\} = \{(1,2), (1,3), (2,3)\}$$

$$M_{R_<} = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Eks: $R_{\equiv}$ relation på $\{1, 2, 3, 4\}$

$$R_{\equiv} = \{(a,b) \mid a \equiv b \pmod{2}\}$$

$$= \{(1,1), (1,3), (2,2), (2,4), (3,1), (3,3), (4,2), (4,4)\}$$

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

Egenskaber (afsnit 9.1)

Def. 3: R : relation på A

R er refleksiv, hvis

$(a, a) \in R$ for alle $a \in A$

Eks:

$\checkmark$: $R_{\leq}$, R_{abs} , $R_{\equiv}$, $R_{=}$, R_{I} "går op i"

$\times$: $R_{<}$, $R_{\neq}$

Hvordan ser man på matrix-repr., om rel. er refl.?
graf-

Lukninger (afsnit 9.4)

R : relation på A .

Den refleksive lukning af R er

$$r(R) = R \cup \{(a,a) \mid a \in A\}$$

D.v.s. den refleksive lukning skabes ved at tilføje præcis de elementer, der mangler for, at R er refleksiv.

Eks:

$$\begin{aligned} r(R_<) &= \{(a,b) \mid a < b\} \cup \{(a,b) \mid a = b\} \\ &= \{(a,b) \mid a < b \vee a = b\} \\ &= \{(a,b) \mid a \leq b\} \\ &= R_{\leq} \end{aligned}$$

Eks:

$$R = \{(1,3), (2,2), (2,3), (3,1), (3,3)\} \text{ på } \{1,2,3,4\}$$
$$r(R) = \{(1,1), (1,3), (2,2), (2,3), (3,1), (3,3), (4,4)\}$$

Mere generelt:

R : relation

P : egenskab

Lukningen af R m.h.t. P er den mindste mængde R' , som opfylder

- $R \subseteq R'$
- R' har egenskaben P

Def. 4: R : relation på A .

R er symmetrisk, hvis

$$(a,b) \in R \Rightarrow (b,a) \in R \quad \text{for alle } a,b \in R$$

Eks:

$$\checkmark: R_{=}, R_{\neq}, R_{\text{abs}}, R_{\neq}$$

$$\times: R_{<}, R_{\leq}, R_{|}, R$$

Den symmetriske lukning af R er

$$S(R) = R \cup \{(b,a) \mid (a,b) \in R\}$$

Eks: Symmetrisk lukning af

$$- R_{<}: R_{<} \cup R_{>} = R_{\neq}$$

$$- R_{\leq}: R_{\leq} \cup R_{>} = A \times A$$

$$- R_{=}: R_{=}$$

$$- R: R \cup \{(3,2)\} = \{(1,3), (2,2), (2,3), (3,1), (3,2)\}$$

Def. 4:

R er antisymmetrisk, hvis

$$(a,b) \in R \wedge (b,a) \in R \Rightarrow a=b, \text{ for alle } a,b \in A$$

Eller

$$(a,b) \in R \Rightarrow (b,a) \notin R \vee a=b, \text{ for alle } a,b \in A$$

Eller

$$(a,b) \in R \wedge a \neq b \Rightarrow (b,a) \notin R, \text{ for alle } a,b \in A$$

Eks:

Anti-symmetrisk: $R_<, R_{\leq}, R_=>$

Symmetrisk: $R_{\equiv}, R_=\rangle$

Ingen af delene: $\{(1,1), (1,2), (2,1), (1,3)\}$

Antisymmetrisk løsning findes ikke.

For at gøre en ikke-antisymmetrisk relation antisymmetrisk skal man fjerne elementer.

Def. 5: R relation på A

R er transitiv, hvis

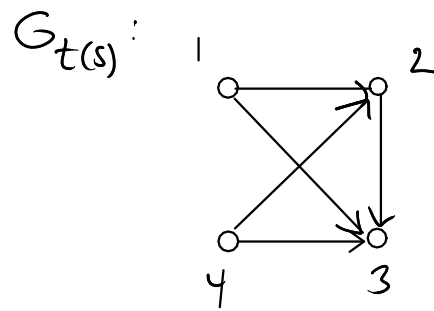
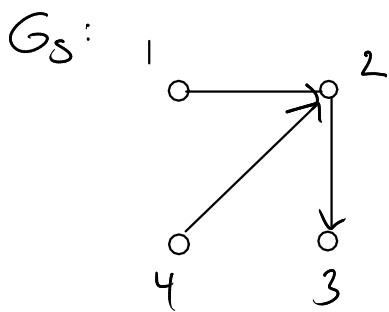
$$(a,b) \in R \wedge (b,c) \in R \Rightarrow (a,c) \in R \text{ for alle } a,b,c \in A,$$

Eks:

$$\checkmark: R_{\leq}, R_{<}, R_{=}, R_{\equiv}, R_{\text{abs}}, R_1,$$

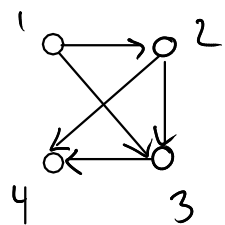
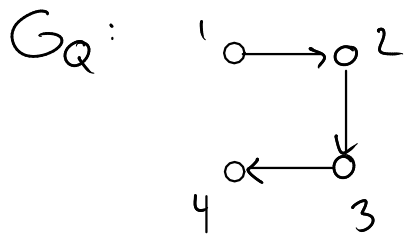
$$\%: R_{\neq}, S = \{(1,2), (2,3), (4,2)\}$$

$$t(S) = \{(1,2), (1,3), (2,3), (4,2), (4,3)\} :$$

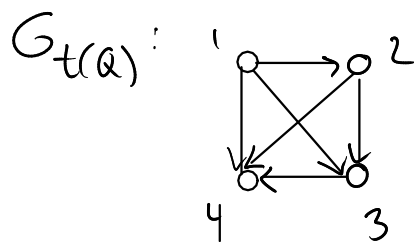

Eks: $Q = \{(1,2), (2,3), (3,4)\}$

$$t(Q) = \{(1,2), (1,3), (1,4), (2,3), (2,4), (3,4)\}$$

$\uparrow$
 $Q \cup \underbrace{Q \circ Q}_{Q^2}$

$\uparrow$
 $t(Q) = Q \cup Q^2 \cup Q^3$